

Biuletyn Polonistyczny

22.09.2015

Data wydarzenia: 27.06.2016 - 29.06.2016

Nowa humanistyka: zajmowanie pozycji, negocjowanie autonomii

Typ wydarzenia: Konferencja

Miejscowość: Kraków

Organizatorzy: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Uniwersytet Jagielloński

Grupy docelowe: Samodzielni Pracownicy Naukowi

Transdyscyplinarna konferencja pt. **Nowa humanistyka: zajmowanie pozycji, negocjowanie autonomii** organizowana jest przez Humanistyczne Konsorcjum Naukowe WFPiK UAM oraz WP UJ.

Wychodzimy z założenia, że od kilkunastu (a nawet kilkudziesięciu) lat w humanistyce (polskiej, europejskiej, światowej) dokonuje się zmiana. Na mapie naukowej zobrazować ją można nie tyle jako wyodrębnienie się nowego paradygmatu czy instaurowanie się nowych dyscyplin, ile jako pojawienie się mnogiej sieci nowych praktyk badawczych. Sieć ta w wielu miejscach przecina dotychczasowe wyraziste szlaki (strukturalizm, poststrukturalizm, psychoanaliza, hermeneutyka...), lecz z nimi się nie pokrywa ani nie tworzy jednolitej metodologicznie alternatywy. Mimo to w wielości propozycji dostrzec można stopniowe odchodzenie od uprawiania humanistyki klasycznie nowoczesnej (autonomicznej oraz separatystycznej w definiowaniu przedmiotów, jak też metod poszczególnych dyscyplin) i zainicjowanie czegoś, co proponujemy rozważyć pod nazwą **nowej humanistyki**.

Nie można wykluczyć, że łącznie z równie długo trwającą dyskusją o kryzysie humanistyki w rynkowym modelu techno-universytetu, ta postępująca zmiana – czy może rozłam? – tworzy sytuację o doniosłości (i konsekwencji) porównywalnej z debatą poświęconą „naukom o duchu” w dobie antypozytywistycznego przełomu; debatą, która doprowadziła do powstania właśnie nowoczesnej humanistyki.

Za najwyrazistsze cechy wspólne nowej humanistyki uznać można: budowanie mostów współpracy (w miejsce barier): z techniką (humanistyka cyfrowa), z nauką (science – humanistyka kognitywna), ze społeczeństwem (humanistyka zaangażowana). W sferze ‘samoorganizacji’ zaś: powstawanie nurtów badawczych o niejasnej bądź wielorakiej przynależności dyscyplinowej (studia genderowe, studia o pamięci, studia nad kulturą wizualną, performatyka, studia postkolonialne, studia afektywne, posthumanistyka...); stosowanie niedomkniętych praktyk

badawczych, skupionych wokół ważnych problemów społeczno-kulturowych o charakterze transdyscyplinowym, czerpiących inspirację z wielu metod, lecz otwartych na modyfikacje w trakcie badań; wprowadzanie pojęć przyzmatycznych (płeć kulturowa, pamięć kulturowa, widzialność, afektywność...), które ustawiają widzenie/ profilują badanie, zapraszając nie tyle do opisu konkretnych zjawisk, ile do przyjęcia określonej perspektywy przy badaniu ludzkich aktywności kulturowych; nowe umiejscowienie badacza, który sytuuje się nie na zewnątrz (problemu, zagadnienia), lecz „w środowisku”, raczej skupiając się na praktyce niż na efektach i zakładając przy tym wzajemne oddziaływanie układu „badaczśrodowisko”. Wreszcie: nacisk raczej na kreatywność niż na „odnawianie znaczeń” kanonu; prowadzenie badań, które legitymizują swoją wartość innowacyjnością, zwłaszcza w tym szczególnym sensie, który łączy odkrywcość merytoryczną z przydatnością społeczną (oznaczającą nierzadko ingerencję w mentalne przesady, stłumienia czy fantazmaty pamięci kulturowej, obyczaje i strategię działania).

Ostatni ze wskazanych aspektów, czyli kreatywność, wiąże się z jeszcze jednym zjawiskiem, które chcielibyśmy poddać namysłowi. Dostrzegamy mianowicie istotne współbieżności między dzisiejszymi praktykami badawczymi i twórczymi. Jako badacze od dawna jesteśmy świadomi narracyjnego (lub obrazowego, figuratywnego etc.) charakteru tekstów; od „krótszego niedawna” akceptujemy niegotowość własnych metod (dookreślanych i dopracowywanych w spotkaniu z równie niegotowym „przedmiotem”); od całkiem niedawna dochodzi do tego przekonanie, że stawką badania/ pisania jest rozpoznawanie i odzyskiwanie sprawczości, czyli czynnego uczestnictwa w korygowaniu społecznych dyskursów. Podobnie czynnościową postawę odnotować można po stronie twórców: pisarze/ twórcy sztuk wizualnych/ performerzy/ twórcy teatralni - świadomi, że wszelka wypowiedź artystyczna ma swoje implikacje etyczne i światopoglądowe - postrzegają proces tworzenia dzieła jako niesystemową operację praktyczno-poznawczą. Operacja taka (wprowadzająca nową perspektywę, nowy podmiot, inny słownik, nowe połączenie bądź rozdzielenie zjawisk społecznych...) podwójnie ingeruje w rzeczywistość społeczną: raz - odsłaniając jej niegotowy charakter; dwa - inspirując zmiany w jej postrzeganiu i współtworzeniu. Czy twórcy i badacze mogą w związku z tym dowiedzieć się czegoś od siebie o sobie?

Tytuł konferencji, zgodnie z intencją organizatorów, stanowi zaproszenie do debaty nad intelektualną, społeczną i instytucjonalną samodzielnością nowej humanistyki. Pytanie nadrzędne proponowanej refleksji brzmi: „Nowa humanistyka – schizma czy rekonfiguracja pola i statusu wiedzy humanistycznej?”. W ujęciu bardziej szczegółowym proponujemy następujące kręgi zagadnień:

1. Od metodologii do praktyk badawczych. Nowa humanistyka (humanistyka cyfrowa, nowe media, performatyka, badania postkolonialne, studia genderowe, studia nad pamięcią, studia afektywne, posthumanistyka...) wobec przemian w polu profesji dyscyplinowych ostatniego ćwierćwiecza w Polsce;

Biuletyn Polonistyczny

2. Nowa humanistyka wobec dydaktyki: czego i jak uczyć (przedmioty, metody, praktyki, postawy, bycie-w-środowisku); 'stare' vs 'nowe' pogramy nauczania i podziały dyscyplinowe;
3. Nowa humanistyka i zmiany instytucjonalne: a) nowe procedury i rozwiązania instytucjonalne (MISH, system boloński, system grantowy); b) nowa humanistyka jako czynnik zmian instytucjonalnych (międzywydziałowe sieci współpracy, praca w środowisku, pracownie/ placówki zadaniowe, reorganizacja zajęć kursowych pod wpływem nowych perspektyw badawczych...); c) projekty i projekcje: humanistyka za lat 10/ 20/ 30;
4. Nowa humanistyka - nowe sojusze (z techniką, naukami ścisłymi oraz sztuką) i konflikty (dziedzinowe, metodologiczne, ideologiczne);
5. Przydatność nieoczywista, wywrotowość niechciana - nowa humanistyka, innowacyjność, społeczeństwo, czyli: za co jesteśmy odpowiedzialni?
6. Twórcze poznanie - poznawanie twórczości. Innowacja, proces twórczy, badanie-w-działaniu w nowej humanistyce, sztuce i kulturze.

Konferencja odbędzie się w dniach **27-29 czerwca 2016 roku w Krakowie**. Zainteresowanych czynnym udziałem prosimy o nadsyłanie uzupełnionych formularzy zgłoszeniowych [z tytułem i streszczeniem wystąpienia o obj. 1000 - 1500 znaków] **do 30 listopada 2015 roku** na adres: nowa.humanistyka.konferencja@gmail.com.

Uczestników konferencji prosić będziemy o uiszczenie opłaty konferencyjnej w wysokości 200 złotych.

Organizatorzy:

prof. dr hab. Przemysław Czapliński, UAM, Poznań; adres: czaple@amu.edu.pl

prof. dr hab. Ryszard Nycz, UJ, Kraków; adres: ryszard.nycz@uj.edu.pl

Zespół:

mgr Dominik Antonik, UJ, Kraków; adres: dominik.antonik@uj.edu.pl

mgr Joanna Bednarek, UAM, Poznań; adres: askabednarek@wp.pl

mgr Agnieszka Dauksza, UJ, Kraków; adres: agnieszka.dauksza@gmail.com

mgr Jakub Misun, UAM, Poznań; adres: jakubmisun@gmail.com

Data zgłaszania uczestników: 30.11.2015 21:00

Do pobrania:

- formularz Nowa humanistyka.doc
- Nowa humanistyka, Zaproszenie.pdf

Słowa kluczowe: twórczość, instytucje, autonomia